

Style wychowania i postawy rodzicielskie a kształtowanie się osobowości dziecka

pedagog mgr Ewa Henyk

Jedną z podstawowych funkcji rodziny jest wychowanie dzieci. Rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowawczym w odróżnieniu od sztucznego, takiego jak szkoła. Każda rodzina preferuje inny styl wychowania. Jego wybór zależy od wielu czynników m.in. od fazy rozwoju dziecka, jego potrzeb, możliwości, stanu zdrowia, osobowości, ale przede wszystkim od poglądów rodziców.

Istnieje tyle stylów wychowawczych ile rodzin. Nie sposób wszystkie zliczyć i wymienić. W literaturze zazwyczaj wyodrębnia się kilka podstawowych stylów. W rzeczywistości rzadko występują one w czystej postaci; najczęściej przeplatają się. Ten artykuł przybliży cechy poszczególnych stylów i ukaże ich wpływ na osobowość dziecka.

Styl wychowania - co to jest?

Styl wychowania wyraża się w określonym, dosyć stałym stosunku wychowawcy do wychowanka (rodzica do dziecka), w metodach postępowania, a także w sposobie egzekwowania nałożonych nań obowiązków. Rodzice kształtują swój pogląd na wychowanie potomstwa głównie na bazie własnych doświadczeń wyniesionych ze swoich macierzystych rodzin, ale także na bazie obserwacji stosunku rodzice - dzieci w innych rodzinach. Zdarza się również, że rodzice kształtują swój styl wychowania na podbudowie teorii np. studiów pedagogicznych, psychologicznych, czy odpowiedniej prasy i literatury.

Pod względem poglądów na wychowanie w rodzinie można wyróżnić dwa typy sytuacji: homogamiczną i heterogamiczną. Z pierwszą sytuacją mamy do czynienia wówczas, gdy doświadczenia obu małżonków są jednorodne, tzn. sami byli wychowywani w podobny sposób. Natomiast z sytuacją drugą mamy do czynienia wtedy, gdy w rodzinie ojca i matki preferowano odmienne metody wychowawcze i wzory postępowania.

Rodzaje stylów wychowania

Pierwsze badania (jak podaje D. Biernat-Borecka) nad stylami wychowania zostały przeprowadzone przez K. Lewina, R. White'a i R. Lipitt'a. Wyróżnili oni trzy style: autokratyczny, demokratyczny i laissez faire, czyli liberalny. Z kolei A. Hives wprowadził obok wyżej podanych, czwarty styl - niekonsekwentny (nieokreślony). M. Pilikiewicz mówi o siedmiu stylach: osiągnięciowym, nadmiernie opiekuńczym, liberalnym, demokratycznym, autokratycznym (rygorystycznym, punitaryjnym, okazjonalnym), zaniedbującym i odrzucającym.

Autokratyczny styl wychowania ma charakter konserwatywny

Opiera się na autorytecie przemocy i siły. Cechują go: napięcie, oschłość, brak wzajemnego zainteresowania i zrozumienia. Rodzice apodyktycznie przydzielają zadania i ściśle kontrolują ich wykonanie, dzieci natomiast muszą podporządkować się nakazom i poleceniom. Wymaga się od nich bezwzględności posłuszeństwa. Konsekwentnie stosowane są kary i nagrody. Autorytaryzm ma wiele odmian i wariantów. Na jednym krańcu kontinuum mieści się surowy nadzór i ostre środki represji, na drugim życzliwe i serdeczne kierowanie dzieckiem.

Dewizą wychowania liberalnego jest stwierdzenie: "Niech wszystko leci, jak leci" (D. Biernat-Borecka). W rodzinach o takim stylu zauważa się brak długotrwałej aktywności i inicjatywy rodziców. W sposób świadomy i celowy pozostawia się dziecku całkowitą swobodę, zamiast

**Aby czytać dalej, potrzebujesz pełnego dostępu.
Przeglądaj wszystkie materiały w ramach abonamentu lub prenumeraty.**

Korzyści:

- nielimitowany dostęp do treści,
- aktualizacje materiałów w niezbędnikach, nawet do 2 razy w tygodniu,
- e-czasopisma w nowej, wygodnej formie,
- dodatkowe materiały i wzory dokumentów do pobrania,
- dostęp do porad cenionych ekspertów i praktyków,
- zniżki na kolejne produkty, szkolenia i webinary

i znacznie więcej...

**Zamów na: www.oficynamm.pl
lub skontaktuj się z nami: 800 702 902, bok@oficynamm.pl**